

Parastās tiesas - Beļģija

Tento text byl přeložen strojově. Za kvalitu překladu neručíme.

Šajā sadaļā sniegta informācija par vispārējās piekritības tiesu organizāciju Beļģijā.

Vispārējās piekritības tiesas — ievads

Augstākā tiesa

Kasācijas **tiesa**: tā ir augstākā līmeņa tiesa, "tiesu tiesa", kas atrodas Briselē.

Zvērināto tiesa

Desmit provincēm un Briseles galvaspilsētas pārvaldes apgabalam ir **Assises tiesa**. Tā nav pastāvīga tiesa, bet to sasauc katru reizi, kad uz to nosūta apsūdzētos.

Apelācijas tiesas

- **Apelācijas tiesas**: Beļģijā ir 5 darbinieki:
 - Briselē (Brabant Wallon, Lēvenā un Briselē),
 - Ljēžas (Liège, Eupen de Namur un Luksemburga) tiesu rajonos),
 - Mons (Eno apgabala tiesas apgabalā),
 - Gent (Rietumflandrijas un Austrumflandrijas tiesas rajonos)
 - Antverpene (Antverpenes un Limburgas tiesas apgabalā).
- **Darba tiesas**: Beļģijā tāda ir 5. Tās ir apelācijas tiesas, kas specializējas darba tiesībās. Tās darbojas minēto apelācijas tiesu jurisdikcijās.

Pirmās instances tiesas

- **Pirmās instances tiesas**: Beļģijā ir 13 darbinieki (viens no katras tiesas apgabala un divi no Briseles apgabala, 1 NL un 1 FR).
- **Darba tiesas**: Beļģijā ir 9 (principā viena no Apelācijas tiesas jurisdikcijas, izņemot Briseles Apelācijas tiesas jurisdikciju, kurā ir darba tiesa, kas atrodas Lēvenā un Nivelles, un divi darba tribunāli atrodas Briselē (1nl un 1FR), izņemot Eupen tiesas apgabalu).
- **Sabiedrības tiesas**: Beļģijā ir 9 personas (principā viena no Apelācijas tiesas jurisdikcijas, izņemot Briseles Apelācijas tiesas jurisdikciju, kurā uzņēmuma tiesa tiek uzturēta Lēvenā un Nivelles, un divas tiesas atrodas Briselē (1nl un 1FR), izņemot Eupen tiesas apgabalu).

Zemāka līmeņa vai vietējās tiesas

- **Miertiesas**: Beļģijā ir 187 miertiesas (pa vienai katrā tiesu kantonā).
- **Policijas tiesas**: Beļģijā 15. vai 1. gadā uz vienu tiesu apgabalu ir 4. gada specifika.

Tiesu jurisdikcija

Miertiesas

Miera procesu tiesnesis visus pieteikumus, kuru vērtība ir mazāka par EUR 5 000, nepiešķir citai tiesai. Miertiesas piekritībā cita starpā ir strīdi saistībā ar nomu, kaimiņattiecībām, servitūtiem un atsavināšanu neatkarīgi no prasījuma summas, kā arī saistībā ar pagaidu pasākumiem laulāto starpā. Ja vien nav pieņemts lēmums par pieteikumu, kura summa nepārsniedz EUR 2000, tad tiesas spriedumus par mieru pārsūdz Pirmās instances tiesā.

Policijas tiesa

Policijas tiesa ir **krimināltiesā un civiltiesā**, kas izskata pārkāpumus, nodarījumus, kas kvalificējami kā sīki, ģeogrāfisku likumu (piemēram, Lauku kodeksa un Mežsaimniecības kodeksa) pārkāpumus, prasījumus par ceļu satiksmes negadījuma rezultātā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu un ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumus. Policijas tiesas spriedumus var **pārsūdzēt** Pirmās instances tiesā, izņemot lietas, kas uzskaitītas Tiesu kodeksā, ja ir pieņemts lēmums par pieteikumu par summu, kas nepārsniedz EUR 1240.

Pirmās instances tiesa

Pirmās instances tiesas piekritībā ir visi strīdi, izņemot tos, kuri ar likumu noteikti citu tiesu piekritībā. To sauc par **pirmās instances tiesas pārējo piekritību**.

Pirmās instances tiesa ir iedalīta trijās daļās: **Civiltiesā, krimināltiesā, ģimenes tiesā un nepilngadīgo tiesā**. Kopš 2007. gada pie Antverpenes, **Briseles, Austrumflandrijas, Lježas un Eno (Hainaut) pirmās instances tiesām ir izveidotas sodu izpildes tiesas**.

Civiltiesā

Civiltiesā izskatā lietas, kas ietekmē atsevišķu personu statusu. Tās piekritībā ir arī strīdi par naudas summām, kas pārsniedz EUR 1 860, strīdi par mantojuma tiesībām vai autortiesībām, kā arī apelācijas sūdzības pret miertiesu pasludinātiem spriedumiem.

Krimināltiesā

Krimināltiesā ir tiesa, kuras uzdevums ir iztiesāt **pārkāpumus un mazāk smagus noziegumus, kā, piemēram, izkrāpšana**, krāpšana, nonāvēšana aiz neuzmanības, ielaušanās, laupīšana. Tā darbojas arī kā apelācijas tiesa policijas tiesas pasludinātiem spriedumiem.

Lietu krimināltiesā var ierosināt ar tiešu prokuratūras pavēsti, vai arī to var darīt persona, kas pieprasa atlīdzināt zaudējumus, vai arī pirmstiesas palātas rīkojumu, kad tā izmeklēšanas beigās nosaka, vai apsūdzētais ir nosūtāms uz krimināltiesu.

Pirmstiesas palāta ir izmeklēšanas tiesa, kuru veido viens pirmās instances tiesas tiesnesis, kurš pārbauda, vai ir pamatojums lietas nosūtīšanai uz krimināltiesu, vai arī nolemj apsūdzēto netiesāt (lietas izbeigšana). Pirmstiesas palāta arī lemj par to, vai personu paturēt pirmstiesas apcietinājumā vai atbrīvot, ja vajadzīgs, ar konkrētiem nosacījumiem, vai nu ik mēnesi, vai — mazāk smagu noziegumu gadījumā — reizi trijos mēnešos.

Pirmstiesas apcietinājums ir drošības līdzeklis, kuru piemērojot, personu, kuru tur aizdomās par mazāk smagu nodarījuma vai nozieguma izdarīšanu, patur apcietinājumā līdz tiesai. Šo līdzekli piemēro, lai novērstu to, ka aizdomās turamās personas pazūd laikā, kad tām jāierodas tiesā, ka tās starplaikā izdara citus nodarījumus, mēģina iznīcināt pierādījumus vai sazināties ar trešām personām (piemēram, lai ietekmētu lieciniekus vai citus aizdomās turamos). Aizdomās turamie, kas ir galīgi attaisnoti vai pret kuriem tiesvedība ir izbeigta, var pieprasīt tieslietu ministram kompensāciju par cietumā nepamatoti pavadīto laiku — kompensāciju par nelikumīgu apcietināšanu. Lai saņemtu šādu kompensāciju, ir jābūt izpildītiem diviem nosacījumiem: pirmstiesas apcietinājumam ir jābūt bijušam ilgākam par astoņām dienām, un apcietinājuma vai turpmāka apcietinājuma cēlonis nedrīkst būt bijis paša aizdomās turamā personiskā rīcība. Ministrs ļoti stingri izvērtē pēdējā nosacījuma ievērošanu.

Pirmstiesas palātas nolēmumus var **pārsūdzēt** apsūdzības izvirzīšanas palātā. Tā pārstāv izmeklēšanas tiesu apelācijas tiesas līmenī.

Nepilngadīgo tiesā

Jaunatnes lietu palātas, kas veido **nepilngadīgo tiesu**, ir kompetentas lietās, kas saistītas ar nepilngadīgajiem, kuri ir pakļauti riskam, un nepilngadīgajiem, kuri izdarījuši noziedzīgus nodarījumus.

Tikai Prokuratūra var pieņemt lēmumu par to, vai lieta tiks iesniegta tiesā, kas kandidē tiesā, vai nē. Jūs nevarat doties uz tiesnesi, piemēram, civillietās. Jaunu personu var celt tiesā divos gadījumos:

- Ja viņš ir izdarījis pārkāpumu, policija paziņo savu vārdu valsts prokuratūrai. Pēc tam tā nolemj, vai fakti ir pietiekami nopietni, lai pievērstu viņu uzmanību jaunatnes tiesnesim;

- Ja viņš dzīvo sarežģītā situācijā, viņam, iespējams, jau ir bijusi saskarsme ar Jauniešu labklājības dienestu (SAJ). Ja situācija nav atrisināta, SAJ nosūta attiecīgo lietu starpniecības komisijai, kas nodarbojas ar īpašu palīdzību jauniešiem. Vajadzības gadījumā šī starpniecības komiteja var lūgt prokuratūru nodot lietu jaunajai tiesai, lai varētu veikt atbilstošus pasākumus.

Ģimenes tiesa

Ģimenes tiesām ir piekritība attiecībā uz visiem ģimenes strīdiem.

Šīs pilnvaras ir noteiktas Tiesu kodeksa 572.a un 577 (3) pantā.

Izņemot gadījumus, uz tiesām ir jurisdikcija neatkarīgi no strīda apjoma.

- attiecībā uz visiem pieprasījumiem par personu statusu un to sekām: strīdi, kas saistīti ar laulību vai tās saistībām, laulības šķiršanu un tās sekām uz īpašumu, tiesību nodibināšanu un apstrīdēšanu, iebildumi pret konkrētiem civilstāvokļa aktu reģistrētāju pieņemtiem lēmumiem u. c.
- attiecībā uz visām prasībām, kas saistītas ar likumīgu kopdzīvi un tās sekām: pasākumi, kas saistīti ar kopdzīves veidīgiem aktīviem, tiesību aktu kopdzīves atcelšanu u. c.
- attiecībā uz visiem pieprasījumiem, kas saistīti ar bērniem: vecāku varas un/vai izmitināšanas kārtības noteikšana, personisko attiecību tiesību noteikšana utt.
- attiecībā uz visiem pieprasījumiem, kas saistīti ar uzturēšanas saistībām: kopšanas pabalsta noteikšana vai mainīšana attiecībā uz bijušo laulāto vai vecāku, nosakot vai koriģējot tehniskās apkopes maksājumus utt.
- dažiem pieteikumiem, kas saistīti ar ģimenes pabalstiem: nomnieka konstatējumu par ģimenes pabalstiem vai apstrīdēšanu attiecībā uz šo pabalstu izmaksu nomniekam.
- attiecībā uz visiem pieteikumiem, kas saistīti ar ģimenes aktīviem: ģimenes īpašuma ziedojumi, laulāto mantas izšķiršana, strīdi saistībā ar mantojumu (piemēram, atlikšana u. c.) par jebkuru pieprasījumu saistībā ar pagaidu uzturēšanās aizliegumu gadījumos, kad notikusi vardarbība ģimenē.

Tiesa ir arī kompetenta pieņemt pagaidu un steidzamus pasākumus.

Visbeidzot, tai ir arī pilnvaras apstrādāt jebkuru apelāciju pret mirtiesnešu lēmumiem attiecībā uz rīcībnespējīgām personām.

Soda izpildes tiesas

Soda **izpildes tiesas pasludina spriedumus** par personu, kuras notiesātas ar brīvības atņemšanu, ārējo juridisko statusu. Tās spriež par šādas kārtības piemērošanu: **lerobežota aizturēšana, elektroniskā novērošana, atbrīvošana un atbrīvošana**, izraidīšana no teritorijas vai atgriešanās. Prokuratūra un tiesātais personas var iesniegt kasācijas sūdzību pret soda izpildes tiesu nolēmumiem.

Pirmās instances tiesas nolēmumu pārsūdzēšana

Izņemot Soda izpildes tiesas pasludinātos spriedumus, ja viena no pusēm vai valsts prokuratūra nav apmierināta ar pirmās instances tiesas pasludināto spriedumu, tā var šo spriedumu pārsūdzēt ar nosacījumu, ka tas ir **pasludināts** pirmajā instancē, proti, nevis pēc apelācijas sūdzības pret nolēmumu, kuru jau bija pieņēmusi policijas tiesa vai mirtiesā. Šādā gadījumā lietu izskata apelācijas tiesa neatkarīgi no tā, vai lietas piekritība ir civiltiesai, krimināltiesai vai jaunatnes tiesai.

Darba tiesa

Darba tiesai ir piekritība **sociālos jautājumos**: sociālais nodrošinājums (pensijas, bezdarbs u. c.), darba strīdi (darba līgumi, darba regulējums u. c.) un nelaimes gadījumi darbā. Tā ir kompetenta lemt arī par fizisku personu **celtām prasībām par parādsaistību kolektīvo** kārtošanu.

Darba tiesu veido **dažādas palātas**. Izņemot gadījumus, kad Tiesu kodeksā ir paredzēts citādi, tās veido profesionāls tiesnesis, kurš ir priekšsēdētājs, un divi piesēdētāji. Atkarībā no tiesā izskatāmās lietas rakstura piesēdētāji pārstāv darba ņēmējus, darba devējus vai pašnodarbinātas personas. Šīs personas ieceļ pēc tam, kad tās izvirzījušas darba nozares organizācijas (darba devēji, augstāk kvalificēti darba ņēmēji, zemāk kvalificēti darba ņēmēji vai pašnodarbinātas personas). Prokuratūru šajā gadījumā dēvē par prokuratūru, kas darbojas pie darba tiesām, savukārt prokurors ir prokurors, kas darbojas pie darba tiesām.

Ja puses nepiekrīt darba tiesas spriedumam, tās var to **pārsūdzēt** darba apelācijas tiesā.

Sabiedrības tiesa

Sabiedrības tiesai ir jurisdikcija attiecībā uz strīdiem starp uzņēmumiem par jebkuru summu.

Prasības par indivīda rīcību pret uzņēmumu var iesniegt arī uzņēmuma tiesā.

Sabiedrības tiesa izskata strīdus starp uzņēmumiem, t. i., fiziskām personām, kas ir pašnodarbinātas (tirgotāji, profesionāļi un administratori), juridiskām personām (uzņēmumiem, apvienībām un fondiem) un organizācijām, kurām nav juridiskas personas statusa. Strīdiem nevar piemērot citu tiesu īpašo jurisdikciju, un attiecībā uz fiziskām personām tie nevar būt saistīti ar pasākumu, kurš acīmredzami nav saistīts ar uzņēmumu.

Sabiedrības tiesa sastāv no vienas vai vairākām palātām. Katrā kamerā ir karjeras tiesnesis un divi konsulārie tiesneši. Konsulārie tiesneši nav profesionāli tiesneši, bet ir uzņēmēji, uzņēmumu direktori, grāmatveži, korporatīvie redaktori u. c. Tie palīdz karjeras tiesnesim ar savu pieredzi uzņēmējdarbības kopienā.

Dažos gadījumos valsts prokuratūra piedalās uzņēmuma darbībā. Pēc tam to veic prokurors, viens vai vairāki aizstājēji un viens vai vairāki aizstājēji.

Ja puses vēlas apstrīdēt tiesas lēmumu, tās iesniedz **apelācijas sūdzību** Apelācijas tiesā. Tomēr pārsūdzētais spriedums ir pasludināts pirmajā instancē.

Apelācijas tiesas un darba apelācijas tiesas

Apelācijas tiesu veido vairākas palātas.

- **Civillietu palātas** izskata apelācijas sūdzības pret spriedumiem, kurus pirmajā instancē pasludinājušas pirmās instances tiesu civillietu nodaļas un darba tiesas.
- **Kriminālietu palātas izskata** apelācijas sūdzības pret spriedumiem, kurus pirmajā instancē pasludinājušas krimināltiesas.
- **Jaunatnes lietu palātas** izskata apelācijas sūdzības pret spriedumiem, kurus pirmajā instancē pasludinājušas jaunatnes tiesas.
- **Apsūdzības izvirzīšanas palāta** ir izmeklēšanas tiesa, kuras uzdevums ir izskatīt Pirmstiesas palātas nolēmumu pārsūdzības. Tā ir arī apsūdzības izvirzīšanas palāta, kas nosūta aizdomās turamo uz zvērīnāto tiesu, jo viņš ir izdarījis noziegumu, preses nodarījumu vai politisku nodarījumu.

Tāpat kā Darba tiesā, Darba tiesas palātu sastāvā ir profesionāls tiesnesis, ko sauc par konsultantu, un 2 vai 4 sociālie konsultanti. Darba apelācijas tiesa izskata apelācijas sūdzības pret darba tiesas nolēmumiem.

Zvērināto tiesa

Noziegumi

Ja persona ir **apsūdzēta par to, ka tā izdarījusi smagu noziegumu, ko nevar atzīt par vai kas nav atzīts par mazāk smagu noziegumu**, viņu aicina ierasties zvērīnāto tiesā, kur viņu tiesā **no sabiedrības vidus izraudzīti pārstāvji**.

Tiesas priekšsēdētājs ir profesionāls tiesnesis, kuram palīdz divi zvērīnāto palīgi, kuri arī ir profesionāli tiesneši. Viņi nepasludina spriedumu par apsūdzētā vainu vai nevainīgumu. To, vai apsūdzētais ir izdarījis pārkāpumu, lemj zvērīnātie. Zvērinātos **izraugās** no sabiedrības vidus pēc nejaušības principa. Katram Beļģijas iedzīvotājam vecumā no 28 līdz 65 gadiem, kas īsteno pilsoniskās un politiskās tiesības, var lasīt un rakstīt, un viņam nekad nav piespriests vairāk nekā 4 mēnešus ilgs cietumsods vai vairāk nekā 60 stundas, lai saņemtu žūrijas darbu.

Zvērināto tiesas process sākas ar apsūdzības nolasīšanu, apkopojot izmeklēšanā iegūto pierādījumu vākšanas elementus. Pēc tam uzklausa lieciniekus un izmeklēšanā iesaistītās personas. Šis uzklausišanas uzdevums ir ļaut zvērīnātajiem, kuri nav varējuši iepazīties ar lietas materiāliem, izveidot viedokli. Pēc tam prokuratūra uzrāda apsūdzību, izsakās puses, kas pieprasa zaudējumu atlīdzināšanu, un advokāti izsaka savus apsvērumus. Uzklausa arī apsūdzēto. Viņš atbild uz tiesas priekšsēdētāja jautājumiem, sniedz paskaidrojumus par faktiem un var pastāvēt uz savu nevainīgumu. Procesa beigās **12 jurors pensionējas aiz** slēgtām durvīm. **Viņiem ir jāpasludina spriedums par apsūdzētā vainu vai nevainīgumu**. Viņi pieņem lēmumu balsojot, un viņu lēmums var būt ar atrunām. Piemēram, viņi var atzīt apsūdzēto par vainīgu, vienlaicīgi atzīstot atbildību mīkstināšu apstākļu esību. Ja apsūdzēto atzīst par vainīgu, profesionālie tiesneši un zvērīnātie kopīgi apspriežas par piemērojamo sodu. Šo lēmumu pieņem ar absolūto balsu vairākumu. Spriedums par vainu ir jāpamato.

Parasti zvērīnāto tiesas lēmumu nevar pārsūdzēt. Notiesātā persona, puse, kas pieprasa zaudējumu atlīdzināšanu, un prokuratūra tomēr var iesniegt kasācijas sūdzību **Kasācijas tiesā**. Ja notiesājošo spriedumu Kasācijas tiesa anulē, lietu nodod citai zvērīnāto tiesai, kurai ir jāpieņem jauns nolēmums.

Preses nodarījums un politisks nodarījums

Par preses nodarījumu var runāt gadījumā, ja konstatēti nosodāmi izteikumi tekstos, kas izplatīti vairākos eksemplāros ar tehniska procesa palīdzību. Politisks nodarījums ir nodarījums, kas izdarīts politiska iemesla dēļ un ar politisku mērķi. Zvērināto tiesa nodarbojas ar lietas izskatīšanu par politiskiem nodarījumiem un preses nodarījumiem, izņemot rasisma un ksenofobijas motivētus preses nodarījumus.

Kasācijas tiesa

Kasācijas tiesa nodrošina **to, lai tiesas ievērotu likumu**. Tai ir jurisdikcija visā Beļģijas teritorijā. Kasācijas tiesa nelemj par faktiem, bet tikai par juridiskiem jautājumiem. Kasācijas sūdzību var iesniegt tikai, **pamatojoties uz juridiskiem argumentiem**, proti, ja ir pārkāpts likums vai vispārējs likuma princips. Kasācijas sūdzību iesniegt var tikai pret pēdējā instancē pasludinātiem spriedumiem vai lēmumiem, proti, nolēmumiem, pret kuriem vairs nevar iesniegt parastu apelācijas sūdzību.

Kasācijas tiesu veido viens pirmais priekšsēdētājs, viens priekšsēdētājs, nodaļu priekšsēdētāji un tiesneši. Prokuratūru pārstāv ģenerālprokurors, kurš darbojas pie Kasācijas tiesas, vai ģenerāladvokāts. Tiesa sastāv no **trim palātām**: pirmā izskata civillietas, komerclietas, nodokļu lietas un disciplinārlietas, otrā — krimināllietas un trešā — lietas saistībā ar darba un sociālā nodrošinājuma tiesībām. Katrā no šīm palātām ir franču valodas nodaļa un holandiešu valodas nodaļa. Katrā valodas nodaļā parasti ir pieci tiesneši.

Pirms sprieduma pasludināšanas tiesneši uzklausa **valsts prokuratūras**, kas darbojas pie Kasācijas tiesas, atzinumu. Kasācijas tiesa var nolemt noraidīt kasācijas sūdzību. Ja izvirzītie argumenti netiek pieņemti, sūdzību noraida un apstrīdētais spriedums kļūst galīgs. Ja Kasācijas tiesa uzskata, ka apstrīdētais nolēmums tika pieņemts, nepareizi interpretējot likumu, šo nolēmumu pilnībā vai daļēji anulē, nosūtot vai nenosūtot to atkārtotai izskatīšanai. Spriedumu anulē un nosūta tiesai, kurai ir tāds pats statuss kā tai, kura pasludināja apstrīdēto spriedumu, ja lieta ir atkārtoti jāizskata pēc būtības. Lietu nekad atkārtoti nenosūta tai pašai tiesai.

Piezīme

Jāpiezīmē, ka papildus civiltiesām civilprastības (pamatā saistībā ar kaitējuma atlīdzināšanu), ko iesnieguši civiprastītāji, proti, plašā nozīmē personas, kas cietušas noziedzīgā nodarījumā, izskata arī apelācijas tiesu krimināllietu palātas, zvērināto tiesas, pirmās instances tiesu krimināllietu palātas (krimināltiesas) un policijas tiesas (izskatot krimināllietas).

Juridiskās datubāzes

Sīkāka informācija par tiesām un tribunāliem ir pieejama tiesu iestāžu portālā Beļģijā. <http://www.juridat.be/>

Vai piekļuve datubāzei ir bezmaksas?

Jā, piekļuve datubāzei ir **bezmaksas**.

Saites

[Federālais publiskās pārvaldes dienests tieslietās](#)

Šis ir satura mašīntulkums. Šīs lapas īpašnieks neuzņemas pilnīgi nekādu atbildību par šī mašīntulkuma kvalitāti.

Lapa atjaunināta: 29/10/2019